

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuljk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

T.N.O. STELT VOORWAARDEN AAN ONDERZOEK

Bona fide arts-onderzoeker en concrete vraagstelling

DE GEZONDHEIDSORGANISATIE T.N.O. heeft strenge eisen gesteld ten aanzien van haar medewerking aan het eerste wetenschappelijke onderzoek naar de paranormale geneeskunst en haar maatschappelijke betekenis, dat in ons land zal worden ondernomen.

T.N.O. wenst dat het onderzoek zal worden gegrondvest op een concrete vraagstelling. Bovendien moet de kwaliteit van de arts-onderzoeker door de T.N.O.-organisatie als geschikt worden beschouwd.

Over deze kwestie zijn nu nog besprekingen gaande tussen T.N.O. en de „Stichting inzake het vraagstuk van paranormale geneeskunst en haar maatschappelijke betekenis, zo blijkt uit de memorie van antwoord op het voorlopig verslag van de Tweede Kamer over de begroting 1961 van het departement van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Hoe het nu verder zal gaan met het wetenschappelijk onderzoek naar paranormale geneeskunst hangt dus af van het resultaat van de besprekingen tussen T.N.O. en Stichting.

Een ministerieel oordeel over deze zaak kan voorlopig nog niet worden tegemoet gezien, zo blijkt uit de memorie van antwoord, die wij — ter begrip in deze belangwekkende kwestie — hieronder op dit punt volledig weergeven. De minister schrijft:

„Het tussen de „Stichting inzake het vraagstuk van paranormale geneeskunst en haar maatschappelijke betekenis” en de Gezondheidsorganisatie T.N.O. gelegde contact heeft nog niet tot resultaten geleid. De stand van zaken is als volgt.

Geen resultaten

Op 13 februari 1959 is door het bestuur van de Stichting medegedeeld, dat dit bestuur het voorstel van de Gezondheidsorganisatie T.N.O., tot het uitvoeren van een onderzoek bij 50-100 patiënten met bekende morfologische aan-

toonbare ziekten, voor en na behandeling door een paranormale genezer, aanvaardde.

In september 1960 bleek echter dat de Stichting met moeilijkheden terzake te kampen had, doordat het aan het voorgenomen onderzoek verbonden werk van dien aard was, dat het niet kon worden uitgevoerd door een belangstellend arts in vrije uren. Hoewel de Stichting nog niet tot een belangrijk rapport is kunnen komen, zou reeds enig inzicht zijn verkregen in bepaalde paragnostische capaciteiten van een zekere paranormale genezer.

Besprekingen gaande

De Stichting heeft hierop een nieuw plan aan de Gezondheidsorganisatie T.N.O. voorgelegd, dat het dagelijks bestuur van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. bereid was in overweging te nemen, mits het onderzoek zou kunnen worden gegrondvest op een concrete vraagstelling en de kwaliteit van de arts-onderzoeker tevens als adequaat voor dit onderzoek zou kunnen worden beschouwd. Besprekingen hierover zijn nog gaande.

Ten aanzien van het onderzoek naar de regelingen in ons omringende landen op het terrein van de uitoefening van de geneeskunst kan de minister mededelen dat dit voortgang vindt. Op een in het buitenland mede namens zijn ambtgenoot van Justitie door hem ingestelde enquête zijn echter nog geen antwoorden ingekomen van Groot-Brittannië en Duitsland.

De minister wil gaarne mede namens zijn ambtgenoot van Justitie een nota omtrent de onderwerpelijke materie toezeggen, zodra hem complete gegevens ten dienste staan.

Ontkennend

De vraag van vele leden of inderdaad door het departement een onderzoek naar het voorkomen en de betekenis van paranormale begaafdheden op het gebied van de genezing van zieken wordt ingesteld, moet ontkennend worden beantwoord.

In antwoord op de vraag wat de minister denkt te ondernemen om het voortwoekerend kwaad van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst te keren, deelt hij mede, dat hij zich op dit vraagstuk zal beraden, zodra de Gezondheidsorganisatie T.N.O. zich zal hebben uitgesproken omtrent de resultaten van het door de „Stichting inzake het vraagstuk van paranormale geneeskunst en haar maatschappelijke betekenis” in te stellen onderzoek, waarover thans, zoals uit het bovenstaande blijkt, nog besprekingen gaande zijn.”

AAN ALLE LEDEN

verzoekt de penningmeester hem de contributie 1961 ten bedrage van f7,50 te giren. Voor studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten bedraagt de jaarcontributie f 2,50.

Hoe eerder U gireert, des te meer verlicht U de taak van de penningmeester!

De gironummers van de Vereniging tegen de Kwakzalverij zijn: postgiro 32237 en gemeentegiro Amsterdam K 1672.

Scherpe discussie met „paranormalen”

In de rubriek „Lezers aan de schrijftafel” van de Gooi- en Eemlander is een heftige discussie uitgevochten tussen de Nederlandse Werkgroep van Paranormale Genezers en twee vooraanstaande leden van onze vereniging, voorzitter A. P. N. de Groot en de Hilversumse arts D. Uitterdijk.

Deze uitwisseling van standpunten lijkt ons van zulk belang, dat wij hieronder de verschillende ingezonden stukken (slechts ten dele) verkort weergeven. Op 26 november schreef de N.W.P. in het dagblad:

De N.W.P.: En de antwoorden van: D. Uitterdijk, arts

Hoe komt het, dat het pro en contra van dit probleem van de paranormale geneeskunst gemeenlijk heftige reactie uitlokt? Wel, omdat zij geen zaak zijn van verstandelijke redenering alléén. Ware dat wel het geval, dan zou de paranormale problematiek reeds lang op rationalistische wijze zijn opgelost en weggeredeneerd. We worden echter voortdurend geconfronteerd met de soms verbijsterende ervaringen van velen: ervaringen, die in lijnrechte strijd zijn met de nuchtere redeneringen van hen, die de paranormale begaafdheden graag naar het rijk der fantasie zouden willen verwijzen. Uit wetenschappelijk parapsychologisch onderzoek is wel komen vast te staan, dat bij sommige personen onderbewuste menselijke eigenschappen manifest kunnen worden, die bij de meesten onzer door de beschaving zijn verdrongen.

Wat de helderziendheid betreft (waarmede onze stichting zich overigens niet bemoeit), verwijzen wij slechts naar het „Algemeen Politieblad” no. 23 van 12 november 1960, waarin onder het opschrift „Paragnosie toch nuttig voor politie doeleinden?” een aantal gevallen wordt genoemd, waarbij paragnosten nuttige gegevens voor de opsporing van personen en voorwerpen hebben verstrekt. Deze ervaringen van onverdachte zijde, zijn wel in strijd met hetgeen de heer Uitterdijk schrijft. Zo ook op het gebied van de paranormale geneeskunst. Onze stichting heeft vanaf 1952 de gegevens van tot heden 82.750 patiënten van paranormale genezers geregistreerd. Circa 20.000 van deze patiënten werden geënkquêteerd, waarop ongeveer 13.000 rapporten werden verkregen, waaruit blijkt, dat duizenden zich van uiteenlopende ziekten en kwalen door paranormale genezers genezen of verbeterd achten, dikwijls na langdurige vergeefse medische behandeling. Een groot aantal van deze paranormale genezingen werd in onze opdracht door artsen nader onderzocht en bevestigd. In het tijdschrift „Lichaam en Geest” worden regelmatig dergelijke medische genezingsrapporten gepubliceerd.

Momenteel laten zich volgens onze gegevens circa 60.000 Nederlanders per week door paranormale genezers behandelen. Deze duizenden hebben kennelijk andere ervaringen met de paranormale geneeskunst, dan de heer Uitterdijk graag zou willen. Of meent deze in ernst, dat al die mensen zich week-in-week-uit laten misleiden? Het wordt tijd, dat men zich ook in artsenkringen gaat realiseren, dat er naast inferieure kwakzalvers, ook werkelijk begaafde, dus bonafide paranormale genezers bestaan, die zich onder controle en toezicht van een commissie van integere academici (hoogleraren, geestelijken, Kamerleden, artsen, juristen, e.a.) hebben geplaatst en wier goede resultaten boven elke twijfel zijn verheven. Ons bureau kan daarover aan iedere belangstellende desgevraagd uitvoerige gegevens verstrekken.

CENTRAAL BUREAU VOOR DE
PARANORMALE GENEESKUNST
IN NEDERLAND.

De woordvoerder van het Centraal bureau voor de paranormale geneeskunst in Nederland (de N.W.P.) meent dat ik mij met het ingezonden stukje, hetwelk in feite ook gericht was tegen deze vereniging van kwakzalvers, op glad ijs begaf. Hij kan er van verzekerd zijn dat het goed beslagen geschiedde. De elkaar waardeloze „diploma's” toespelende paranormale genezeriken hebben tot op heden nimmer enig wetenschappelijk bewijs kunnen leveren voor het bestaan van hun singuliere gaven.

Zoals bekend, parasiteren in Nederland ongeveer 12000 z.g. paragnosten op de beurs van hun zieke medeburgers. Wat hun waarde betreft wijs ik op de uitspraak van prof. Tenhaeff, buitengewoon hoogleraar in de Parapsychologie, echter geen medicus. „Minstens 90% van degenen die zich voor paragnost uitgeven zijn arbeidsschuwe psychopaten”. Zijn belangrijkste proefpersoon, Gerard Croiset, verklaarde: „van de paragnosten zijn 60% bewust bedriegers, 30% denkt gaven te hebben die er niet zijn, het kleine restant is betrouwbaar”, waarbij hij overigens vergeet te vermelden bij welke groep hijzelf meent ingedeeld te moeten worden. Mr. Adam van Doorninck, de spreektrampet van de N.W.P. en verdediger van voor de Rechtbank gedaagde wonderdoeners zegt: „In Nederland bestaan naar schatting slechts 5 à 600 betrouwbare magnetiseurs”.

Niet-medici

Al bij al is de kans van de zieke om bij een „bona fide genezer” terecht te komen dus op zijn best 1 op de 20! Het z.g. wetenschappelijk onderzoek, zoals verricht door de N.W.P., staat als volslagen waardeloos bekend. Beroepsgeheim is een onbekend begrip. Het bestuur van de N.W.P. bestaat vrijwel geheel uit niet medici, de anderhalve arts van wiens medewerking de N.W.P. zich tenslotte wist te verzekeren is onmachtig om ook maar op enige redelijke wijze het z.g. enquête materiaal van de vereniging te beoordelen.

De sterke staaltjes uit het Politieblad, door de heer v. d. Plaats aangehaald, zijn al even weinig bewijzend als de talloze andere oncontroleerbare verhalen. Het vraagtekent achter het bewuste artikel. „Paragnosie toch nuttig voor politie doeleinden?” is kenmerkend. Hilversum, Nassaulaan 27

D. UITTERDIJK, arts.

en onze voorzitter A. P. N. de Groot:

Het artikeltje van het Centraal Bureau voor de Paranormale Geneeskunst in Nederland behoeft enige bemerkingen, omdat de inhoud ervan anders een verwrongen beeld van de werkelijkheid zou achterlaten.

Alinea 1

- Door welk wetenschappelijk parapsychologisch onderzoek is komen vast te staan (d.w.z. is onomstotelijk bewezen), dat onze beschaving debet zou zijn aan het verdringen van onderbewuste eigenschappen?
- Indien deze verdringing een feit zou zijn, moet dan worden aangenomen, dat de met paranormale begaafdheid gezegenden van beschaving géén overlast ondervinden?

Alinea 2

De Stichting zou zich niet met helderziendheid bemoeien. Hoe komt de „paranormale genezer” tot kennis van de ziekte van zijn klanten anders dan door helderziendheid of een zeer naverwant onderdeel van de paragnosie, beide zijde aan zijde zetelend op één (lucht)wortel?

Alinea 3

- De respectabele aantallen geregistreerde patiënten, verzonden formulieren en daarop verkregen rapporten wijzen op monnikenwerk. Niet het aantal immers, maar de innerlijke waarde van de rapporten is van belang. Vanuit medisch gezichtspunt is dit laatste wel zeer gering, omdat slechts de — subjectieve — mening van volkomen ondeskundige leken erin wordt weerspiegeld.
- Dat een groot aantal door artsen nader zou zijn onderzocht en bevestigd moet als onjuist worden afgewezen: in „Lichaam en Geest” heeft één van die artsen zich verontschuldigd omdat hij slechts af en toe een controle door zou kunnen voeren.
- Dat regelmatig dergelijke „medische genezingsrapporten” zouden zijn gepubliceerd is evenzeer apert bezijden de waarheid; tot op heden is slechts een beschrijving verschenen.

Alinea 4

- Dat per week circa 60.000 Nederlanders zich tot paranormale „genezers” zou wenden zegt niets omtrent de waarde van dit soort „behandeling”, maar geeft wel een bedroevende kijk op de nuchtere inslag van ons volk.
- Controle en toezicht van een Commissie van integere academici mag wellicht van belang zijn voor een parapsychologisch onderzoek, uit een oogpunt van Volksgezondheid kan slechts waarde worden toegekend aan mening van hoogleraren aan een medische faculteit (niet vertegenwoordigd in deze commissie) en van artsen. Wat deze laatste groep medewerkers betreft rijst direct de vraag: wie zijn deze artsen en hoe staat het met hun wijze van onderzoek? Helaas moet worden geconstateerd, dat zij niet behoren tot de coryfeeën van de medische stand in Nederland en dat hun controle de toets van een redelijke kritiek niet kan doorstaan.
- Naar aanleiding van de laatste zin van het artikeltje moge hierbij aan het Centraal Bureau worden verzocht ondergetekende alle gegevens (d.w.z. de 13.000 rapporten en alle hierop betrekking hebbende medische „genezingsrapporten”) ter rustige bestudering tijdelijk af te staan.

Hilversum, Oranjelaan 6

A. P. N. DE GROOT,
oud-Geneskundig Inspecteur
van de Volksgezondheid.

MAGNETISEUSES WENDDEN ZICH TOT JUSTITIE

Berechting van „paranormale genezers”

DE RECHTERS, KANTONRECHTERS en plv. kantonrechters, officieren en subst. officieren van justitie zijn door de zich noemende commissie voor onderzoek naar paranormale begaafdheid te Hilversum benaderd met een circulaire, waarin wordt medegedeeld, dat een delegatie van die commissie door de minister van justitie in audiëntie werd ontvangen.

Tijdens dit onderhoud is door de commissie betoogd, dat de vervolging van bonafide (succesvolle) paranormale genezers door het publiek in toenemende mate als onrechtvaardig en ongewenst wordt ondervonden.

Volgens de gefundeerde gegevens van de commissie zouden naar schatting circa 6000 overtredingen van artikel 436 van het Wetboek van Strafrecht per dag plaatsvinden. Dit feit zowel als de vervolgingen in deze zouden de rechtsovertuiging en het respect voor de wet aantasten.

Het is maar gelukkig, dat de rechterlijke ambtenaren over een kritische geest plegen te beschikken, zodat er geen vrees voor behoeft te bestaan, dat het bovenstaande door hen kritiekloos zal worden geslikt.

In deze circulaire wordt de figuur van de bonafide (succesvolle) paranormale genezer ten tonele gevoerd. De plaatsing tussen haakjes van het woord „succesvolle” moet in dit verband wel tot de conclusie leiden, dat iedere bonafide paranormale genezer ook succesvol is volgens de commissie. Als dat eens waar was!

Tendentieus

INTUSSEN WORDT door het vermelden van de door „het publiek” (een ander woord voor de kritiekloze massa) zo onrechtvaardig (sic!) en ongewenst geachte vervolging van die arme succesvolle genezers een niet alleen oncontroleerbare, maar bovendien uitermate tendentieuze voorstelling van zaken gegeven.

De vervolging immers is gericht tegen wetsovertreders, die onbevoegd de geneeskunst uitoefenen, en de vraag, of de overtreder al dan niet bonafide, succesvol of paranormaal is, doet aan het feit, dat hij de wet overtreedt, niets af.

De toestand, dat volgens de „gefundeerde” schatting van de commissie circa 6000 overtredingen per dag plaatsvinden en de vervolgingen tasten, aldus

Uniek feit. Maar de rechter is niet te beïnvloeden.

de commissie, de rechtsovertuiging en het respect voor de wet (van „het publiek”?) aan.

Dit is niet alleen een gratuite, maar bovendien een lachwekkende bewering. Wie anders dan de hardnekkige wetsovertreders zelf tonen geen greintje respect voor de wet te hebben?

De circulaire vervolgt met de mededeling, dat de commissie anderzijds de minister erop opmerkzaam maakte, dat het milde vervolgingsbeleid in sommige arrondissementen ten aanzien van onbevoegde genezers het optreden bevordert van maatschappelijk-ongewenste elementen (kwakzalvers en charlatans) met kwalijke praktijken. Het staat er letterlijk zo. De vos, die de passie preekt en op de bres gaat staan voor de volksgezondheid! De commissie schijnt te vergeten, dat ook de „bonafide (succesvolle) paranormale genezers” tot de categorie van de onbevoegde genezers behoren.

Voorstel

NADAT NOG in de circulaire is vermeld, dat de minister uitvoerig werd ingelicht over het systeem van selectie, het toezicht en de controle op de z.g. paranormale genezers en dat meerdere van de onbevoegden geen toezicht en controle dulden, waartoe zij niet gedwongen kunnen worden, omdat de selectie en de controle op basis van een vrijwillige overeenkomst met de gene-

zer geschiedt, lees ik: „daarom stelde onze commissie aan Z.E. de Minister van Justitie voor bij het vervolgingsbeleid en de berechting (daar heeft de minister nu juist niets mee te maken) van onbevoegde genezers rekening te houden met de bereidheid of weigering van dezen om zich aan de voorschriften en het toezicht en de controle onzer commissie te onderwerpen”.

Wat het vervolgingsbeleid betreft heeft de minister de commissie kennelijk te verstaan gegeven, dat Z.E. er niet over dacht de officieren van justitie daaromtrent enigerlei opdracht te verstrekken, want aan het slot van de circulaire staat vermeld, dat de minister de commissie adviseerde zich rechtstreeks tot de heren rechters en officieren van justitie te wenden, hetgeen dan nu geschied is.

Onvindbaar

DAARBIJ VERKLAART de commissie zich tevens bereid bij voorkomende gevallen dossiers van gecontroleerde genezers ter inzage te verstrekken en/of inlichtingen te verstrekken over gevaloriseerde of terechtstaande onbevoegde genezers. Daar de rechter er altijd prijs op stelt zo volledig mogelijk over de te berechten personen te worden ingelicht, zou het wel aanbeveling verdienen, als in voorkomende gevallen ook de dossiers van de mislukkingen werden overgelegd. Ik vrees echter, dat die dossiers — als ze al zouden zijn aangelegd — ten aanzien van de onbevoegde genezers, die de commissie de „bonafide genezers” geliefte te noemen, wel onvindbaar zullen blijken te zijn.

Propaganda

HET IS, schijnt mij, wel een uniek feit, dat een commissie zich tot de rechterlijke macht wendt met het verzoek een bepaalde groep wetsovertreders te sparen. De rechterlijke macht in Nederland heeft gelukkig nog de reputatie onafhankelijk en niet door wie ook te beïnvloeden te zijn.

Dat ik meende aan deze circulaire enige aandacht te moeten besteden, vindt dan ook niet zijn oorzaak in het feit, dat ik ook maar de geringste vrees koester, dat deze circulaire het doel, dat ermee wordt nagestreefd, zal bereiken, doch wel om daarmee meer ruchtbaarheid te geven aan een methode van propaganda maken voor het overtreden van de wet, die op zijn zachtst gezegd als zeer ongebruikelijk moet worden gekenschetst.

J. D. v. d. B.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

Te snel oordeel van prof. Tenhaeff

HET OORDEEL van prof. dr. W. H. C. Tenhaeff, directeur van het Parapsychologisch Instituut van de Rijksuniversiteit te Utrecht, over zaken aangaande paranormale geneeskunde wordt door velen van grote waarde geacht.

Voor al zy, die de materie over nut of gevaar van paranormale geneeskunde van grote afstand volgen, zullen allicht door de uitspraken van een hoogleraar, die zich heeft gespecialiseerd op bovennatuurlijke zaken geïmponeerd worden.

Anderen, die weten dat prof. Tenhaeff geen medicus is, zullen iets meer reserve in acht nemen bij het waarden van zijn oordeel, maar zij behoren tot de minderheid.

Zijn titel en functie leggen prof. Tenhaeff een zware verantwoordelijkheid op ten aanzien van zijn uitspraken. Hij moet beseffen dat zijn stem in de publieke opinie een misschien doorslaggevend betekenis kan hebben. Vandaar, dat men zich uit een oogpunt van algemeen belang de vraag kan stellen: „Wat denkt prof. Tenhaeff over de paranormale geneeskunde?”

Aanfluiting

Volgens de Helderse Courant, die een verslag geeft van een lezing die prof. Tenhaeff in Den Helder heeft gegeven luidt dit standpunt als volgt:

„De wet op de Geneeskunst van 1865 is een aanfluiting. Er moet een medische controledienst komen om supervisie over de niet-universitair geschoolde genezers uit te oefenen.

Prof. Tenhaeff meent, aldus het verslag, dat zijn onderzoekingen in samenwerking met medici tot de voorzichtige

Uitspraak met zware verantwoordelijkheid

conclusie mogen leiden, dat onbevoegde genezers in vele gevallen verbetering in de toestand hunner patiënten hebben gebracht.

„De mens heeft nu eenmaal diep van binnen een behoefte aan magie, aan de medicijnman,” laat de Helderse Courant prof. Tenhaeff zeggen, die kritiek had op de moderne arts.

Prof. Tenhaeff vertelde in zijn lezing, dat de meeste z.g. paragnostische diagnoses interessanter zijn uit parapsychologisch oogpunt dan in medisch opzicht. In verschillende gevallen is namelijk gebleken, dat de „genezer” langs telepathische weg contact kreeg met zijn patiënt of met diens arts, om op deze wijze tot bepaalde uitspraken te komen die medisch gezien eigenlijk geen waarde hadden.”

Prof. Tenhaeff acht het evenwel belangrijk, dat het optreden van een bepaalde „genezer”, wiens activiteiten het onderwerp van een zeer grondige studie zijn geweest, zeker in dertig procent van de gevallen verbetering in de toestand van de patiënt heeft gebracht. Overigens erkende prof. Tenhaeff, dat een patiënt kan menen, dat van verbetering sprake is, dat hij bijvoorbeeld minder pijn heeft, terwijl zijn kwaal doorwoekert. „Toch ben ik tot de overtuiging gekomen dat bij sommige genezers meer in het spel is dan alleen suggestie-therapie”, aldus de Utrechtse hoogleraar.

Gevaarlijk

Ziehier dus het oordeel over paranormale geneeswijze van prof. Tenhaeff, dat voor velen uit het grote publiek gewicht in de schaal legt.

Onder deze omstandigheden achten wij dit een gevaarlijke uitspraak.

Prof. Tenhaeff benut zijn autoriteit om de wet op de Geneeskunst, die duizenden van zijn medeburgers beschermt tegen de gevaren der kwakzalverij, een aanfluiting te noemen.

Wat stelt prof. Tenhaeff hier tegenover? Er is slechts één „genezer” min of meer wetenschappelijk onderzocht. Het onderzoek is niet afgelopen. De resultaten zijn hoogst voorlopig en nimmer gepubliceerd. Wat wij weten is dat de betrokkene IN SLECHTS 30 PROCENT VAN DE GEVALLEN enige verbetering heeft teweeg gebracht, zonder dat de kwaal is bestreden, zoals prof. Tenhaeff zelf aanneemt.

Is dit een reden om ook maar een schijn van vertrouwen te hebben in de paranormale genezing, terwijl prof. Tenhaeff uit hoofde van zijn onderzoekingen toch weet hoeveel charlatans, bedriegers en oplichters zich bewegen op het oncontroleerbare gebied van het „bovennatuurlijke”.

Als wetenschapsman had prof. Tenhaeff de medische wetenschap voorlopig het voordeel van de twijfel moeten laten. Als hij zijn twijfel ten gunste van de handopleggers uitlegt brengt hij de volksgezondheid danig in gevaar.

De verantwoordelijkheid van een gezaghebbende naam weegt zwaar. Vooral in kwesties die de gezondheid van ons volk raken kan men bij verkeerde adviezen zowel zijn gezag als zijn naam verliezen. Maar nog veel erger is het verlies aan mensenlevens.

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr R. E. Wierenga, arts, Barchem

Pharm. redacteur:

J. E. Buiten, apotheker, Zwolle

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mej. E. H. Hengeveld, Arts te Zwolle; Dr. H. H. Funke, Arts te Amsterdam; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; A. Verschuur, Arts te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntzen te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam; Dr. R. E. Wierenga, Arts te Barchem en J. E. Buiten, Apotheker te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.